

A man and a woman are standing behind a rustic wooden fence made of vertical slats. The man, on the left, is bald and smiling, wearing a light blue patterned shirt and grey trousers with a dark strap over his shoulder. The woman, on the right, has long brown hair and is also smiling, wearing a blue short-sleeved button-down shirt. They are in a garden with lush green foliage in the background. The text 'Fijn als je iemand achter je staat' is overlaid in a large, white, stylized font.

*Fijn
als je
iemand.
achter je
staat*

Marianne Tbieme (38), oprichter, fractie- en partijvoorzitter van de *Partij voor de Dieren*, auteur. **Stille kracht:** echtgenoot Jaap Korteweg.

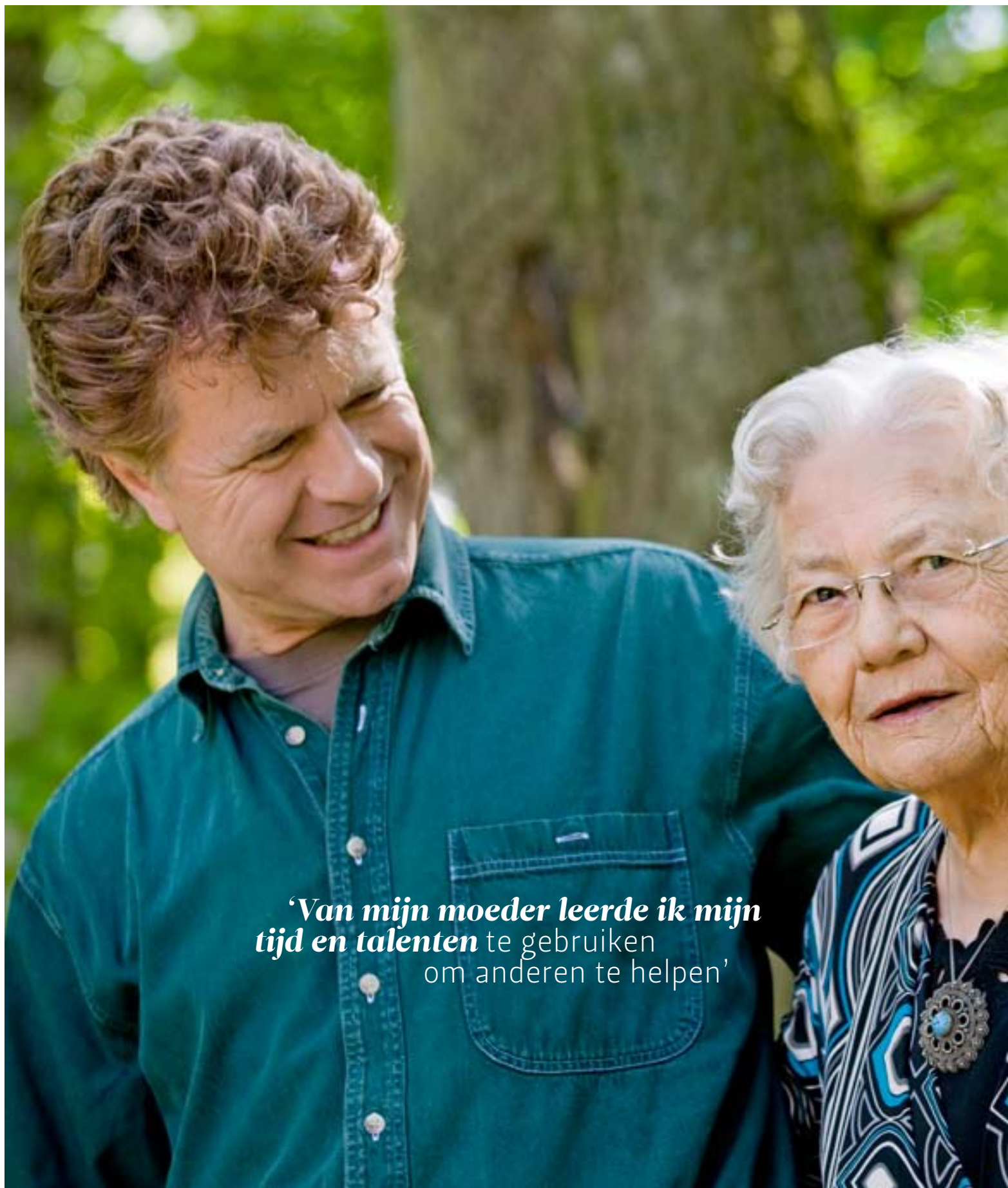
Een rijk gevoel, als je iemand om je heen hebt die je stimuleert het beste in jezelf naar boven te halen. Of zorgt dat je krijgt waar je juist zo'n behoefte aan had. Allemaal zodat jij kunt pieken.

“In een hectisch leven als het mijne is het belangrijk dat je een stabiele thuishaven hebt. Jaap is die rots in de branding voor mij. Soms kan ik me enorm opwinden over van alles en nog wat. Of ik zit na zo'n hele dag debatteren thuis nog steeds in de beargumenteermodus. ‘Hallo, je zit hier niet in de Tweede Kamer,’ zegt Jaap dan, waarmee hij me op een luchtige manier in het gewone leven terugbrengt. We hebben samen drie kinderen: twee meiden van negentien uit Jaaps eerdere huwelijk, die op kamers wonen, en mijn achtjarige dochter. Jaap kookt, uiteraard biologisch, en zorgt dat thuis alles op rolletjes loopt. Zonder hem zou ik nooit zo gezond en energiek dit hectische werk kunnen doen.

Tijdens onze allereerste date, in 2006, vertelde Jaap me dat hij al sinds de oprichting stemt voor de *Partij voor de Dieren*. Dat verbaasde me, want hij is boer, en boeren staan erom bekend meestal niet zo positief tegenover de

Partij voor de Dieren te staan. Jaap geeft me inzicht in hoe het boerenleven in elkaar zit, hoe boeren denken. Dit is voor mij belangrijk om te weten, want zo kan ik op beleidsniveau naar mogelijkheden zoeken om boeren te inspireren dier- en milieuvriendelijk te produceren en tegelijkertijd een fatsoenlijk inkomen te verdienen.

De wisselwerking tussen Jaap en mij inspireert me en sterkt ons in onze idealen. Ik ben in Den Haag bezig een beleid uit te stippelen om consumenten te stimuleren minder vlees, en in elk geval geen fôut vlees, uit de vee-industrie te eten. Jaap speelt hier heel praktisch op in door vleesvervangers te ontwikkelen. En in november begint hij een vegetarische slagerij in Den Haag. Dat vind ik ook zo leuk aan hem, dat hij dat gewoon doet. Hét moment dat ik besepte dat Jaap mijn stille kracht is, was toen we met de *Partij voor de Dieren* voor het eerst in de Tweede Kamer kwamen. Ik kon de successen van de partij nu delen met mijn partner, waardoor ik er ook écht van kon genieten. Jaap zorgt voor die extra dimensie in mijn werk en geeft me de kracht ermee door te gaan.”

***‘Van mijn moeder leerde ik mijn
tijd en talenten te gebruiken
om anderen te helpen’***

Boris Dittrich (55),
directeur seksuele minderheden
van *Human Rights Watch*,
voormalig politicus, auteur.
Stille kracht: zijn moeder,
Juul Dittrich-van Agtmaal.

“Mijn moeder was er echt zo eentje die na schooltijd thuis op je wachtte met een pot thee en kaakjes. Pas op latere leeftijd hoorde ik dat ze eigenlijk na haar huwelijk had willen blijven werken als secretaresse, maar in die tijd – de jaren zestig en zeventig – koos je als moeder voor je kinderen door thuis te blijven. Dat deed ze vol overgave. Ze was altijd heel begaan met onze toekomst. Toen ik als zestienjarige echt niet wist wat ik wilde met mijn leven, liet ze me een beroepskeuzetest doen. Daar kwam onder andere een interesse in rechten uit. Iets waar ik zelf nooit over had nagedacht. Bij al mijn beëdigingen, als advocaat, rechter en later als Tweede Kamerlid, was ze aanwezig met mijn vader. Toen ik op mijn vijftigste besloot uit de politiek te stappen, steunde ze me. Maar toen ik een goede baan in New York kreeg aangeboden, had ze het daar toch moeilijk

mee. Ze was er zelfs een beetje emotioneel onder toen ik het haar vertelde. De volgende ochtend belde ze me op en zei: ‘Ik heb besloten dat ik een computer ga kopen, want ik wil met jou e-mailen.’ Ze kocht een laptop en leerde tijdens een cursus e-mailen en skypen – ze was toen 85! Nu gaat zo’n vier keer in de week ’s ochtends mijn skype-telefoon, dan zwaaien we via het beeldscherm naar elkaar en praten we eventjes bij. Die veerkracht om altijd de tering naar de nering te zetten bewonder ik zo in haar. Mijn vader is gevlucht voor het communisme en had jarenlang geen contact met zijn familie in Tsjechië. Dit had een enorme frustratiebron kunnen zijn, maar mijn moeder wist dat om te buigen tot een nieuwsgierigheid naar andere landen. Dat ik me zo graag wil inzetten voor mensenrechten, komt echt door de manier waarop wij thuis spraken over kwesties als je familie niet meer mogen zien en brieven die worden gecensureerd. Wij zijn opgevoed met het idee dat we onze tijd en talenten moeten gebruiken om anderen te helpen. Mijn moeder heeft me zo veel meegegeven in het leven. Zij is echt mijn stille kracht.”

‘Zonder Jurgens stimulans was ik
nooit zangeres geworden. ***Ik wist
niet eens dát ik kon zingen***’

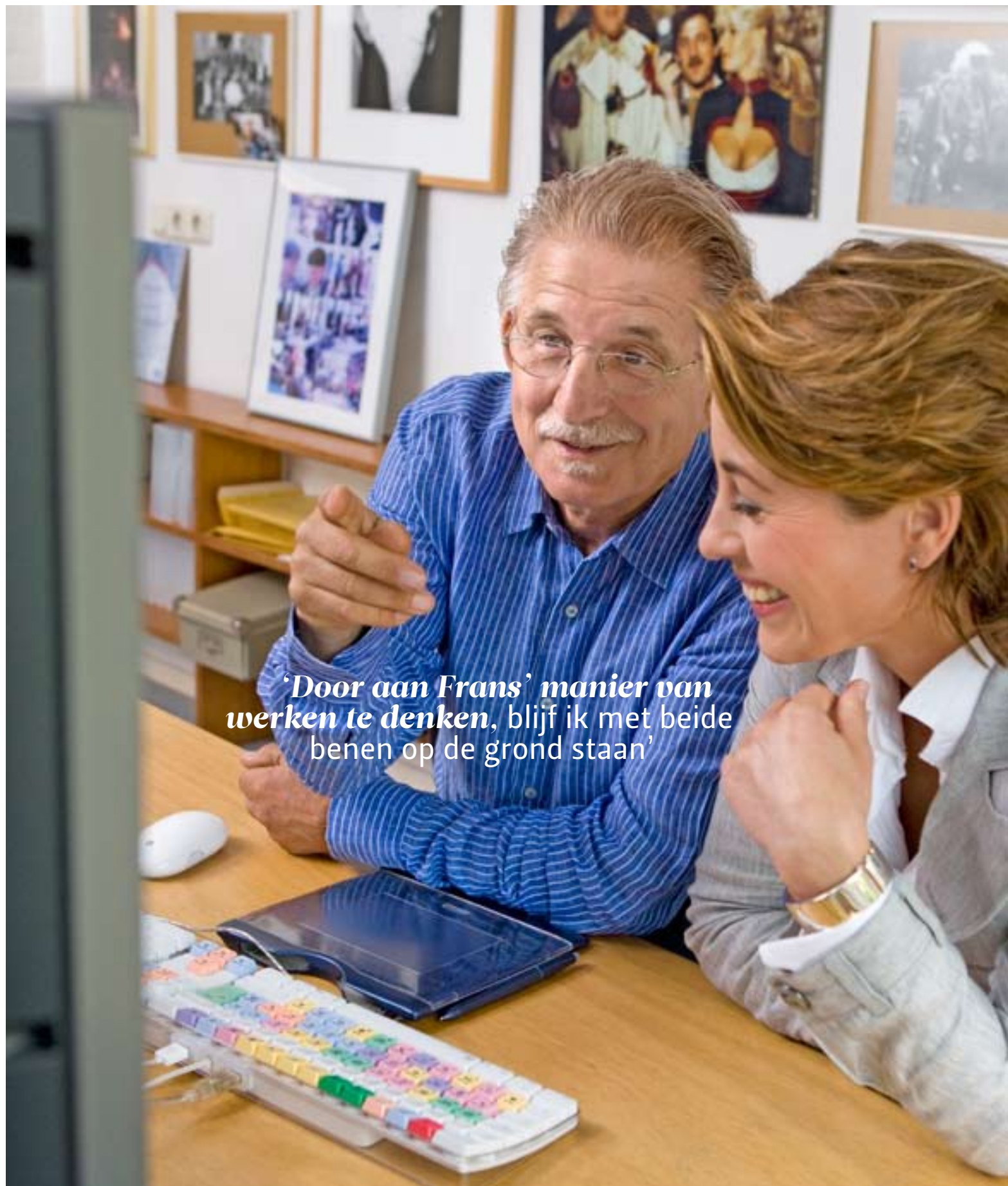

Antje Monteiro (41),
zangeres, musicalster, tv-presentatrice.
Stille kracht: tv-regisseur Jorgen Koen.

“Destijds had niemand het over de x-factor, maar toen ik vijftien was, zag Jorgen Koen die wel in mij. Als regisseur van de *Frank en vrij show* nam hij mij extra veel in beeld. Terwijl ik technisch niet de beste danseres was, ik moest het meer van mijn passie en uitstraling hebben. Op een gegeven moment kreeg ik commentaar van de andere danseressen. Ik vroeg toen aan Jorgen of hij dat niet meer wilde doen, omdat ik anders ruzie kreeg met de rest. Zijn antwoord? ‘Dan moet je een ander vak zoeken.’ En daar had hij natuurlijk wel gelijk in... Een jaar later vroeg hij of ik misschien ook kon zingen. Hij nam me mee de studio in, liet me een medley van *The Supremes* zingen en besloot dat ik auditie moest doen voor de musical *Jeans*. Ik werd aangenomen en vanaf dat moment ging het balletje rollen voor mij. Maar zonder die stimulans van Jorgen was ik nooit zangeres geworden. Ik had totaal geen ambities in die richting, wist

niet eens dát ik kon zingen. Ik zou gewoon zijn getrouwd en kinderen hebben gekregen. Maar Jorgen had zoiets van: ze komt goed over op televisie, jammer als we daar niets mee doen.

Bij al mijn verdere carrièrestappen is hij eigenlijk altijd betrokken gebleven. Destijds keek ik heel erg naar hem op: ik was een tiener, hij een man van in de dertig. Hij stimuleerde me om verder te gaan met zingen en stuurde me zelfs folders van de kleinkunstacademie toe in de hoop dat ik daar naartoe zou gaan. Jorgen is er gewoon altijd voor me geweest, tijdens alle ups, maar zeker tijdens de vele downs in mijn leven. Toen ik om werk verleggen zat na mijn scheiding en mijn dochter nog klein was, regelde hij dat ik als regieassistente met hem mee kon. En via zijn vrouw ben ik jarenlang de assistente van Hans Kazan geweest. Toch allemaal bouwsteentjes voor mijn latere televisiecarrière. Nu ben ik 41 en het leeftijdsverschil tussen ons is bijgetrokken, het mentorschap is langzaam uitgegroeid tot vriendschap. En een vriendschap is eigenlijk nog waardevoller in het leven, zeker in dit vak.”

***‘Door aan Frans’ manier van
werken te denken, blijf ik met beide
benen op de grond staan’***

Mirella van Markus (33),
tv-presentatrice en freelance journalist.
Stille kracht: documentairemaker
Frans Bromet.

“Het liep allemaal zó raar. Op weg naar Frans, met wie ik een sollicitatiegesprek had voor een stageplaats, belandde ik in de verkeerde bus. Ik maakte me druk dat ik te laat zou komen, maar toen ik bij hem aankwam, bleek onze afspraak helemaal niet in zijn agenda te staan. Omdat ik er toch was, hebben we kort met elkaar gesproken en kreeg ik de stageplaats. Maar op mijn eerste dag bekende Frans’ dochter me dat ze mij destijds helemaal niet had moeten bellen voor een afspraak, ik was per ongeluk boven op de stapel terechtgekomen. Achteraf had ik echt het gevoel van: het heeft zo moeten zijn. Tijdens de twee jaar die ik daarna als researcher voor hem heb gewerkt, heb ik veel van Frans geleerd. Hij heeft een heel oprechte, opsmukloze manier van documentaire maken die ik sindsdien niet meer ben tegengekomen. Alleen al de manier waarop hij vragen stelt, zonder een van tevoren dichtgetimmerd plan, puur vertrouwend op zijn eigen nieuws-

gierigheid en het contact dat hij heeft met de geïnterviewde. Door de situatie zo natuurlijk mogelijk te houden, legt hij de geïnterviewde zo authentiek mogelijk vast. Het is inspirerend om iemand te zien die zo sterk in zijn schoenen staat en niet meegaat in al die sensatiebelustheid en de run om hoge kijkcijfers. Hij blijft trouw aan zijn manier van documentaire maken; gelooft er heilig in. Vooral dat vertrouwen in zichzelf heeft hij aan mij overgedragen. Bij Frans heb ik aan het begin van mijn carrière gezien dat je wel degelijk op een integere manier documentaires kunt maken. Anders was ik ‘opgevoed’ in een televisieklimaat waarin heel veel wordt geënceneerd en gemanipuleerd. Het had dan langer geduurd voordat ik de vorm had gevonden die het beste bij mij past, de manier waarop ik mensen en hun verhalen wil laten zien. Nu is dat mijn basis geworden. Door aan Frans en zijn manier van werken te denken kan ik mij ‘resetten’ op een goede manier. Dat geeft me houvast om trouw te blijven aan mezelf. Frans is echt mijn leermeester op geestelijk niveau. Nog regelmatig denk ik, voordat ik een interview inga: wat zou Frans als eerste vragen?”